

Bölcскеi Andrea, *Mendip Hills ~ Mendips: egy angliai tájról és annak nevééről*. In: Báráth M. János – Bodó Csanád – Kocsis Zsuzsanna (szerk.), *A nyelv dimenziói. Tanulmányok Juhász Dezső tiszteletére*. Budapest: ELTE BTK, 2015. 341–347.

Mendip Hills ~ Mendips: egy angliai tájról és annak nevééről*

1. A Mendip Hills ~ Mendips mint tájnév. JUHÁSZ DEZSŐ (1988: 9) így határozza meg a tájnév fogalmát: „A tájnév olyan helynév, melynek denotátuma természeti-földrajzi, illetve néprajzi-kulturális, történelmi-társadalmi tényezők hatására kialakult területi egység”. Tágabb értelemben a *tájnév* terminus alá sorolhatónak ítéli a hegységek, erdőségek, mocsarak neveit is; megjegyzi továbbá, hogy a természeti adottságok által meghatározott területi egységek az idők során közigazgatási egységekké is válhattak, megőrizve az eredeti elnevezést (1988: 10). A tájnév jelöltjének földrajzi vagy adminisztratív egység jellegét hangsúlyozza az ENSZ földrajzi névi szakértői csoportja (az UNGEGN) által összeállított, a földrajzinév-egységesítés legfontosabb szakkifejezéseit összegyűjtő és definiáló terminusjegyzék is (GTSGN., *choronym* címszó alatt). A fenti ismérvek igaznak bizonyulnak az angol *Mendip Hills*, a mindennapi nyelvhasználatban inkább *Mendips* névforma esetében, amely földrajzi-tervezési és történelmi-kulturális értelemben jól körvonalazható területi egységet – egy ősidőktől fogva lakott fennsíkot, dombvonulatot – jelöl, s amely később természet(védelmi) körzet, illetve közigazgatási egység nevévé is vált.

2. A Mendip Hills fontosabb természetföldrajzi jellemzői. A Mendip Hills fennsík, melynek legmagasabb pontja a Beacon Batch nevű, 325 méteres magaslat, a Brit-szigetek délnyugati részén, Bristol és Bath városoktól délre, Weston-super-Mare és Frome helységek között lényegében nyugat-kelet irányban húzódó természetföldrajzi alakulat, a Bristoli-öbölbe ömlő Severn folyó tölcserorkolata közelében. A Mendip Hills területét délről a mocsaras jellegű Somerseti-síkság, északról pedig a Chew folyó völgye határolja. A fennsík nyugati részén magányos hegyek emelkednek (pl. Bleadon, Crook Peak), a keleti rész pedig lankásan ereszkedik az Avon folyó völgyébe. A Mendip Hills területe közigazgatási szempontból az angliai Somerset megye északi részéhez, ezen belül is több kerülethez, köztük a dombvidékről elnevezett Mendip kerülethez tartozik. A Mendip Hills fennsíkot körülvevő jelentősebb települések: a nyugati oldalon Weston-super-Mare; a déli szakaszon Bleadon, Axbridge, Cheddar, Draycott, Westbury-sub-Mendip, Wells és Shepton Mallet; keleten Frome; az északi részen Chewton Mendip, Chew Stoke, Sandford, Banwell és Hutton (MHCAA. 126).

* Készült a Magyar Tudományos Akadémia Bolyai János Kutatási Ösztöndíjának támogatásával.

A Mendip Hills a legdélebbi a karbon időszakban keletkezett mészkőfennsíkok közül a Brit-szigeteken. A terület geológiai feltárása során azonban a karbon időszaknál jóval korábbi földtani események nyomaira is rátaláltak a szakemberek. A dombvidék legrégebb, mintegy 430 millió évvel ezelőtt keletkezett, szilur időkbeli vulkanikus eredetű kőzetei a terület keleti részén a felszínen láthatók. A következő kőzetréteget képviselő késő devon időszi idős vörös homokkő 390–365 millió éves lehet. A karbon korai szakaszában, mintegy 360–330 millió évvel ezelőtt, előbb palás kőzetek halmozódtak fel a területen, majd vastag tengeri üledékes mészkőréteg rakódott le; míg a kőzetrétegek között kialakuló széntelések a késő karbonban jöttek létre (l. pl. a Radstock környéki szénmező). Maga a Mendip Hills mint domborzati forma a korai perm időszakban, 280 millió évvel ezelőtt a fent említett kőzetrétegek felgyűrődésével keletkezett a herciniai hegységképződés során. A karbon időszi mészkő felszíne sok helyen mélyen töredezetté lett, s mintegy 220 millió évvel ezelőtt, a triász időszakban a repedések márgával, valamint dolomittartalmú kőzettörmelékkel töltődtek fel. A triász időszak vége felé, körülbelül 208 millió éve, az éghajlat nedvesebbé válásának következtében megszorodtak a földalatti patakok, vízfolyások a területen, melyek aztán kialakították a mai barlangok nagy többségét. A jura időszak korai szakaszában, mintegy 165 millió évvel ezelőttig, a terület sekély, meleg vizű tengerből kiemelkedő sziget volt. A tengeri élőlények maradványainak megkövesedésével keletkezett oolitos mészkőréteg főként a fennsík délkeleti részén maradt fenn. A pliocén időszakban, valamint a földtörténeti negyedidőszak során bekövetkező eljegesedés eróziós hatása tovább formálta a felszínt, víznyelőket és egyéb jellegzetes karsztformákat hozva létre (LANGSLOW 1998: 7, 19–20; MHCAA. 122).

A karbon időszi mészkő és a dolomittartalmú kőzettörmelék több helyen ólom- és cinkércékben gazdag, melyeket a vaskortól kezdődően intenzíven bányásztak. Kisebb vas- és mangánlelőhelyeket is feltártak a területen, valamint másodidőszi képződésű ólom és réz is előkerült. Kimondottan a Mendip Hills fennsíkra jellemző ásvány a kloroxifit és a területről elnevezett mendipite (LANGSLOW 1998: 7, 20).

A területet ma jellemző időjárás a Brit-szigetek déli részének általános sajátosságait mutatja: a telek ritkán hidegek, a nyarak lehetnek hűvösek és esősek, de melegek, naposak és szárazak is. A fennsík területe jellemzően csapadékosabb és ködösebb, mint a környező síkságé. A talaj a legtöbb helyen könnyen kiszáradó, kevésbé termékeny barnaföld; a mészkő felszínre sok esetben savanyú hordaléktalajt fúj a szél. A fennsík jellemző növénytakarója a hangafüves puszta, a meredek lejtőkön kőrissel és hárssal kevert juharerdőket, túlevelű és bükkfákat, illetve nagyobb füves térségeket találunk. A magasabb növésű jellegzetes növények közé tartozik a területen a pünkösdi szegfű, az erdei gyöngyköles, a napvirág, a lengefű, a madársóska. Az emlősállatok közül jellemzően előfordul itt a pele, a denevér; a kétélűek közül a tarajos götte; a gerinctelenek közül több lepkefaj, illetve a Mells és a Chew folyó mellékvízeiben a csókarák (LANGSLOW 1998: 7–10; MHCAA. 122).

3. A Mendip Hills fontosabb történelmi-társadalmi, néprajzi-kulturális jellemzői. A terület barlangjaiból előkerült ős- és középső kőkorszakbeli régészeti leletek (fél)nomád, vadászó, halászó, gyűjtögető életmódot folytató lakosság jelenlétére mutatnak. 1903-ban a Gough-barlangban bukkantak rá a sziget legrégebb teljes egészében fennmaradt emberi csontvázára, az i.e. 7150 körüli időből való ún. Cheddar Man maradványra. A Mendip Hills fennsíkron található őstörténeti temetkezési és rituális helyek között kő-, bronz- és vaskori sírhalmok; földsáncsal, illetve árokkal és töltéssel elkerített területek találhatók. A fennsík legkülönlegesebb ide vonható emlékei a Priddy-körök, melyek egyediségét az adja, hogy az ún. henge-ekkel szemben a földsánc itt az árkon belül található. A déli kör építési technikájával összefüggésben a szakemberek úgy nyilatkoznak, hogy az a fennsík jellegzetes építményeinek építésmódját lehetett hivatott szimbolizálni. Eszerint a korban a vidékre az egymás közelébe helyezett gerendák közé illesztett lécekből létrehozott juhkarámok és a földek határát jelző, habarcs nélküli terméskő falak jelenléte volt jellemző, ami a föld vegyes használatára utal. A körök azonos szerkezete talán azt jelképezi, hogy a csoportoknál nagyobb társadalmi egységek inkább együttműködtek, mint versenyeztek a korban. Úgy tűnik, hogy a történelem előtti időkben a Mendip Hills természetes határt képezett több, a környéken élő embercsoport között, amelyek vagy közös használatba vették a fennsík területét (ezt az elképzelést támogatja az új kőkorszakban létrehozott henge-ek jelenléte, amelyek közös szertartási helyszíneként szolgálhattak valamennyi környékbeli számára), vagy kisebb-nagyobb küzdelem során felosztották azt, illetve az is lehetséges, hogy időről időre egy-egy embercsoport szerezte meg a fennsík természeti erőforrásai felett a felügyeletet (ezt a nézetet támogatja a vaskori erődített földvárak jelenléte) (ELLIS 1992: 10–18, 37–39).

A régészek úgy vélik, hogy a Mendip Hills területén állandó jelleggel megtelepedett lakosok az új kőkorszakban és a bronzkorban, kisebb mértékben a középkorban és utána is, leginkább önfenntartó kis közösségekben éltek; míg a vaskorban és a római időszakban a fennsík főként pásztorkodó, illetve bányászattal foglalkozó lakosságát a dombvidék lábánál fekvő síkság mezőgazdaságra szakosodott települései látták el élelmiszerrel. Míg az új kőkorszakban inkább a síkságon telepedtek meg az itt élők, a bronzkor elején, talán a hőmérséklet emelkedésének köszönhetően, a fennsík felé mozdultak el az állandó települések, majd a bronzkor végén, a fennsíkon lévő földterületek termőképességének lecsökkenése miatt, a lakosság jó része újra a síkságra költözött. A terület számos barlangját a bronzkorban ideiglenes szálláshelyként, illetve a fémmegmunkálás helyszíneként használták. A római korban a mai Charterhouse területén központi irányító szerepet betöltő bányaváros állt, melyben körszínház is létesítettek. A fennsíkon ekkor épült villákban a bányafelügyelők lakhattak. Az angolszász korszak jellemző településformája a dombvidék lábánál elhelyezkedő kisebb falvak sora lehetett, amelyek helyzetüknél fogva egyaránt igénybe tudták venni a síkság és a fennsík kínálta megélhetési formákat. A késő középkor jelentős vásáros helye volt a környéken Priddy falu, míg Mells és Kilmesdom települések a 18. századig

kelmekereskedelmükről voltak nevezetesek. A bekerítések korszakában a fennsíkon épült tanyagazdaságok az elkövetkezendő századok során hanyatlásnak indultak, többségüket a tulajdonosok fokozatosan feladták (ELLIS 1992: 18–28; MHCAA. 124).

A bányászat a bronzkor kései szakaszától fogva fontos gazdasági tényező volt a fennsík életében. Az ólombányák kiaknázása, részben a fémből kinyerhető ezüst miatt, már a vaskorban jelentős mértékű volt. A rómaiak, akik szintén korán felfigyeltek a Mendip Hills ólombányáira, előbb a katonasággal közvetlenül felügyelték a bányászatot és a nyersanyag-feldolgozást, később pedig koncesszióba adták a bányákat. Ekkor az ólom megmunkálása a fennsíkon több, egymástól távol eső helyen történt; megindult továbbá az óntárgyak készítése is. Míg korábban a szurdokokban és kiszáradt folyómedrekben a síkságról a fennsíkra való feljutást biztosító útvonalak domináltak a területen, a rómaiak úgy építették ki a helyi úthálózatot, hogy az a bányaközpontokat szolgálja ki, s lehetővé tegye, hogy az élelmiszert eljuttassák a bányászoknak, az ólmot pedig elszállítsák az Avon folyó völgyébe. A bányászat a római kor után is folytatódott, bizonyos fokú gazdasági stabilitást nyújtva a terület lakóinak. A fennsíkon ma is látható meddőhányók jó részét már az újkorban halmozták fel, értékes vaskori és római kori régészeti leleteket fedve így el. A 17. század végétől a bányák hanyatlani kezdtek, a 19. század közepe után pedig befektetők hiányában többségük megszűnt működni. A szénbányászat az 1970-es évekig tartotta magát a területen. Az utóbbi időben jelentősen megnőtt ugyanakkor a kőfejtők produktivitása (ELLIS 1992: 32–37; MHCAA. 125; TODD 1996: 47).

A mezőgazdaság alapját a fennsíkon az új kőkorszaktól kezdve a szarvasmarha-, juh- és kecsketenyésztés, valamint az erdő- és vadgazdálkodás jelentette. A fennsíkon a mezőgazdasági művelés alá vont terület még a középkorban sem volt jellemző; a majorok kialakulását az is nehezítette, hogy a terület nagy része ekkor királyi erdő volt, illetve az egyház birtokolta. A gabonatermesztés a domboldalakra függőlegesen és merőlegesen emelt földsáncok által határolt földdarabokon, illetve a meredek lejtőkre merőlegesen elhelyezkedő, körülfalazott, négyszögletes szántóföldeken folyt. Az utóbbi elrendezés mellett a gyengén termő földterületek is művelhetővé váltak szükség esetén, viszont a juhok szabad legeltetésének lehetősége megszűnt (ELLIS 1992: 28–32; MHCAA. 126).

A fennsík legintenzívebben mezőgazdasági művelés alá vont középső részén ma terméskő kerítéssel elválasztott szántóföldeket, legelőket találunk. A meredek lejtők a nyári szárazság miatt kevésbé alkalmasak a növénytermesztésre. A déli lejtők alsóbb részein az utóbbi időben élénk kertészkedés folyik, nagy mennyiségben termelnek epret. Régi keletű a tejelő tehének tenyésztése a keleti részeken, sövénykerítéssel körbevett legelőkön. A táj nyújtotta lehetőségek sokoldalú kiaknázásának szép példája, hogy a Cheddar település mellett található szurdok barlangjaiban érlelik a népszerű, tehéntejből előállított eredeti cheddar sajtot, melynek készítése legalább a 12. századig nyúlik vissza. Szarvasmarhákat és juhokat inkább a meredek lejtőkön legeltetnek. Mivel a fennsík szélén lévő földterületeket egyre kevésbé használják

növénytermesztésre, újabban disznókat tartanak rajtuk a szabadban. Az erdőségekben hagyományos gazdasági tevékenységnek számít a gallyazás, a bánya- és épületfa kitermelése (LANGSLOW 1998: 10–12).

A művelés alól kivont területeken mára erős cserjésedés figyelhető meg, az erdők a gallyazás elmaradásával sűrű erdőssé válnak. A bányavíz levezetése a fennsík keleti részén lévő források kiszáradásával jár. A Mendip Hills fennsík természeti értékeinek megőrzésére a terület magasabb, nyugati fele 1972-ben „Area of Outstanding Natural Beauty” (AONB) státust kapott, amely a nemzeti parkokéval azonos fokú védelmet biztosít a táj e részletének. Egy, az 1990-es években indított természetvédelmi program keretében az English Nature elnevezésű társaság kormányzati támogatottság mellett 120 fokozott figyelemben részesítendő ún. természeti területet jelölt ki Angliában, közöttük a Mendip Hills fennsíkot. E területeken a természet megőrzését a táj, az élővilág, a föld használata és a kultúra egységében kívánják megvalósítani a biológiai változatosság fenntartása céljából. A Mendip Hills fennsík ma népszerű kirándulóhely, amelyet különösen szívesen keresnek fel a barlangászok, a barlangi búvárok, de a sziklamászók, a természetjárók és a természettudósok is sok érdekességre bukkanhatnak itt. Az épített környezetet tekintve nevezetesek a fennsík lábánál fekvő falvak 15–16. századi magas tornyú templomai, de sok látogató keresi fel a wells-i katedrális is. A fennsík lábánál fekvő kisebb-nagyobb települések házai jellemzően helyi, szürke mészkőből, doulingi kőből, terméskőből és vörös törmelékkőzetből épültek (LANGSLOW 1998: 4–5; www.mendiphillsaonb.org.uk; <http://www.mendipcavinggroup.org.uk>; MHCAA. 124, 126).

4. A Mendip Hills ~ Mendips névformáról. A *Mendip* névforma korai történeti adatait EKWALL (1960: 321) és WATTS (2004: 407) helynév-etimológiai szótárai részletezően felsorolják: 1185: *Menedepe*; 1225: *Mendep*, *Menedup*; 1235: *Munedep*; 1236: *Minedepe*; 705x12/13. sz., kései 10. sz./1247 k.: *Munedup*; 1135 k./13. sz.: *Munidop*; 740x56/1395: (*aput*) *menedip*. WATTS a mai *Mendip Hills* névalak, azaz a hivatalos használatú teljes névforma, amely a *Mendip* helynév és a modern angol *hills* 'hegyek, dombok' többes számú főnév kapcsolata, első megjelenését 1610-ből adatozza.

A *Mendip* névforma eredetét a tudósok különbözőképpen magyarázzák. EILERT EKWALL (1960: 321) szerint a név első eleme a walesi *mynydd* 'hegy, domb', második eleme pedig esetleg az óangol *hop* 'völgy' szóval rokonítható. Azaz a *Mendip* névforma először völgyet jelölt, talán azt a völgyet, amely kettévágja a Mendip Hills fennsíkot, s csak később vonódott át a dombvidékre.

VICTOR WATTS (2004: 407) tisztázatlan eredetűnek tartja a tájnevet. Véleménye szerint valószínűtlen, hogy az az óswalesi **mönith* 'hegy, domb' és az óangol *hop* 'völgy' névrészek összetétele lenne, mivel a második összetevő délnyugat-angliai helynevekből nem adatozható bizonyosan, és ez az elem ennyire korán sehol sem redukálódott *-ep* formájúra az angol helynevekben. Felveti ugyanakkor azt a lehetőséget, hogy a második névösszetevőben az óangol *yppe* 'kiemelkedő hely, fennsík, plató' szó kereshető.

A. D. MILLS (2011: 324) részben WATTS véleményét veszi át. Úgy nyilatkozik, hogy a névforma első eleme talán mégis az általa keltának mondott **mönith* 'hegy, domb' szóval azonos. A második összetevőt ugyan alapvetően bizonytalannak tartja, de, WATTS elképzelésének megfelelően, összevethetőnek véli az óangol *yype* 'kiemelkedő hely, fennsík, plató' szóval.

OLIVER JAMES PADEL egy tanulmányában (2013: 16) a brit kelta vagy annál is korábbi eredetű angliai nevek között – melyek tipikusan jelentős természeti objektumokat, így például folyókat, erdőségeket, hegyvonulatokat jelölnek – sorolja fel a *Mendip* névformát is. ARTHUR COX (1967) pedig a walesi és a cornwalli nyelvek (mindkettő brit kelta eredetű) elemeire vezeti vissza a *Mendip* névformát: *Mynydd Eppynt* 'kilátó hegyek, őrhely hegyek'.

Van továbbá olyan vélemény is, amely a *Mendip* névforma első összetevőjét a brit kelta *mened* 'mocsaras fennsík' kifejezéssel rokonítja, a szuffixumnak minősített második elemet pedig – egyes, fent már idézett véleményekkel összhangban – az óangol *hop* 'völgy' szó megrövidüléséből magyarázza. Felmerült a kelta *meyn* és *dyppa* szavak összetételéből való eredeztetés lehetősége is, 'kőgödör' értelemmel, a Cheddar település melletti beomlott barlangrendszerre vonatkoztatva (http://en.wikipedia.org/wiki/Mendip_Hills#Toponymy).

STEPHEN ROBINSON (1992) az óangol *moen* és *deop* szavakat véli felfedezni a *Mendip* névalakban, 'nagyzerű és bámulatot keltő' jelentést tulajdonítva a névnek. DEREK LANGSLOW (1998: 20) a névforma eredetéről a fennsíkon folytatott bányászat tárgyalásakor érintőlegesen nyilatkozik, s, bár forrásra nem utal, valószínűnek tartja, hogy a név a középkori *Myne-deepes* 'bányamélységek' kifejezésből származik.

Egy újabb felmerült elmélet, amely azt hangsúlyozza, hogy a Brit-szigeteken a kelta nyelvek megjelenése előtt a baszkhoz hasonló nyelvet beszéltek, a *Mendip* névformát a baszk *mendi* 'hegy' szóval tartja rokonnak. A kutatók DNS-vizsgálatokkal igazolták ugyan a brit kelták egyes leszármazottjainak (a walesieknek, íreknek) és a baszkoknak a genetikai rokonságát egymással, az azonban a későbbiekben még tisztázandó, hogy a genetikai hasonlóság kizárólag e népcsoportok között figyelhető-e meg, vagy a DNS-minták hasonlósága inkább arra vezethető vissza, hogy a brit keltáknak és a baszkoknak egy, a földművelés elterjedését megelőzően élt európai nép lehetett a közös őse (http://en.wikipedia.org/wiki/Mendip_Hills#Toponymy).

5. Összegzés. A *Mendip Hills* ~ *Mendips* névforma olyan területi egységet jelöl, amely természeti-földrajzi, történelmi-társadalmi, néprajzi-kulturális tekintetben jól elkülönül közvetlen és távolabbi környezetétől. Bár a táj természetföldrajzáról, történelmi és társadalmi jelentőségéről tiszta képet kapunk a szakirodalmi forrásokból, a fennsík nevének eredete a múlt kódéba vész. A legtöbb kutató egyetért abban, hogy a *Mendip* név összetétel, amelynek első eleme a brit kelta (illetve egy abból származó), esetleg a szigeteken a brit keltát megelőzően beszélt nyelv egyik, magaslatot jelölő szava; második összetevője pedig egy erősen redukálódott, talán óangol földrajzi köznévi lehet. Felmerült a névforma egészének kelta elemekből való magyarázata is, a földrajzi

környezetet leíró jelentés tulajdonításával. A teljes névformát az angol nyelv történeti változataiból eredeztető magyarázatok a tipológiailag ritkább érzelmkifejező értékű, illetve gazdaságtörténeti helynevek közé tartozónak mutatják a névalakot. A *Mendip* névforma felépítése, jelentése a korai modern angol nyelvben mindenesetre már elhomályosult lehetett, ezért kerülhetett a név mellé a *hills* 'hegyek' magyarázó elem, amely mára a formális használatú névalak része lett, míg a bizalmas köznyelv a kései földrajzi köznévi kiegészítésből csak a többes szám jelét kapcsolja az eredeti névalakhoz.

Hivatkozott irodalom

- COX, ARTHUR 1967. The Etymology of some Mendip place names. *MCG Journal*. Mendip Caving Group.
<http://www.mendipcavinggroup.org.uk/sections/upperflood/occpub4.html#1b> (2014. 10. 12.)
- EKWALL, EILERT 1960. *The Concise Oxford Dictionary of English Place-Names*. Fourth edition. Oxford University Press, Oxford.
- ELLIS, PETER 1992. Mendip Hills. An Archaeological Survey of the Area of Outstanding Natural Beauty. *Somerset County Council website*.
http://www1.somerset.gov.uk/archives/hes/downloads/HES_MendipAONB.pdf (2014. 10. 12.)
- GTSGN. = KADMON, NAFTALI ed. 2002. *Glossary of Terms for the Standardization of Geographical Names*. United Nations, New York.
<http://unstats.un.org/unsd/geoinfo/UNGEGN/docs/glossary.pdf> (2014. 10. 12.)
- JUHÁSZ DEZSŐ 1988. *A magyar tájnévadás*. Nyelvtudományi Értekezések. 126. sz. Akadémiai Kiadó, Budapest.
- LANGSLOW, DEREK 1998. Mendip Hills. Natural Area profile. *Natural England website*.
<http://www.naturalareas.naturalengland.org.uk/science/natural/profiles%5CnaProfile84.pdf> (2014. 10. 12.)
- MHCAA. = Mendip Hills Character Area Appraisal. *Natural England website*. pp. 122–128.
http://webarchive.nationalarchives.gov.uk/20140605090108/http://www.naturalengland.org.uk/Images/jca141_tcm6-5522.pdf (2014. 10. 12.)
- Mendip Hills Area of Outstanding Natural Beauty website*. www.mendiphillsaonb.org.uk (2014. 10. 12.)
- MILLS, A. D. 2011. *A Dictionary of British Place Names*. First edition revised. Oxford University Press, Oxford.
- PADEL, OLIVER JAMES 2013. Brittonic place-names in England. In: CARROLL, JAYNE – PARSONS, DAVID N. eds., *Perceptions of Place. Twenty-First-Century Interpretations of English Place-Name Studies*. English Place-Name Society, Nottingham.
- ROBINSON, STEPHEN 1992. *Somerset Place Names*. The Dovecote Press Ltd., Wimbourne.
- TODD, MALCOLM 1996. Ancient Mining on Mendip, Somerset: A Preliminary Report on Recent Work. *British Geological Survey Natural Environment Research Council website*. http://www.bgs.ac.uk/mendips/Minerals/Mins_Mines_2.htm (2014. 10. 12.)
- WATTS, VICTOR 2004. *The Cambridge Dictionary of English Place-Names*. Cambridge University Press, Cambridge.

Wikipedia: Mendip Hills. http://en.wikipedia.org/wiki/Mendip_Hills (2014. 10. 12.)

BÖLCSKEI ANDREA